



DELO

Izhaja enkrat mesečno.
Naročnina: 6 Din polletno.
Uredništvo in upravišstvo:
Ljubljana, Miklošičeva 22/II.

Solidarnost delavstva

Težke čase preživlja delavstvo. Redukcije so stalno na dnevnem redu, plače so pa tudi z vsakim dnem manjše. Ponekod so plače delavstva tako sramotne, da že zdavnaj ne za- doščajo niti za skromno prehrano. Človeku se trga srce, ko vidi izgara- na, izsušena človeška telesa, ko sliši jok lačnih, onemoglih otrok in obupa- nih mater. Ogromna večina je takih, ki trpijo največje pomanjkanje. Tako se godi onim, ki imajo vsaj skromen zaslužek, kaj šele tisti, ki so vrženi v brezdelje in so postali žrtev vedno bolj naraščajoče brezposelnosti. Ker so ljudje živa bitja, morajo vsaj ži- veti in zato so primorani, da prosja- čijo od hiše do hiše, iz kraja v kraj, vsled česar se jih smatra za posto- pače, delamržeže in manjvredne ljudi. Četudi je med temi reveži veli- ko delavoljnih in pridnih delavcev, se jih vendar smatra za take, ki nočejo delati.

Le majhen odstotek je onih sreč- nih delavcev, ki imajo vsaj primerne plače in še niso zapadli v pomanjka- nje, toda zelo redki so oni, ki si mo- rejo od svojega trdega dela kaj pri- hraniti za svoja stara leta. In še to malo število je v vedno večji nevar- nosti, da se jim položaj poslabša, ve- dno so v strahu pred novimi reduk- cijami in znižanjem prejemkov. Kot zavedni delavci se oklepajo svojih strokovnih organizacij, ker vedo ce- niti pomen strokovne kot borbene or- ganizacije, katera je poklicana in dolžna, da zagovarja interese svojega članstva. Zato je razumljivo, da ima dobro organizirano delavstvo boljše delovne pogoje, boljše plače, da pa tudi kompaktno organizirano delav- stvo več pomeni napram svojemu de- lodajalcu, oblasti in javnosti. Dejstvo je, da čimbolje je delavstvo organizi- rano, tem boljši so njegovi službeni odnosi. Kot najboljši primer nam služi grafično delavstvo in deloma tu- di delavstvo kovinske stroke.

Delavstvo je sicer po veliki ve- čini neorganizirano in še to se deli na razne strokovne organizacije, kar dostikrat navidezno slabi njegovo moč. Dogaja se dostikrat celo, da te organizacije vodijo medsebojno bor- bo, kar navadno ni v korist delav- cem, temveč ima od tega korist le delodajalec. Medsebojna strankarska zagrizenost med delavstvom je marsi- kateri akciji delavstva samo škodo- vala. Delodajalec naravnost želi, da vlada med delavstvom nesloga, ker je toliko premeten, da kuje iz tega kapital.

Nikaka nesreča ni, ako imamo več organizacij raznih smeri, nasprotno celo potrebno je, da vlada med temi organizacijami kontrola, ker se do- stikrat prepreči kak nepremišljen ko- rak ene same organizacije, ki hoče z demagoškimi gestami delati reklamo zase, kasneje pa se izkaže, da je bilo to za delavstvo škodljivo. Po vsem svetu je tako, da imamo razne orga- nizacije, ki imajo tudi različne idelo- gije in tega tudi pri nas ne bomo spremenili. Je sicer lepo slišati: eno

podjetje — ena organizacija. Toda v praksi tega izvajati skoraj ni mogoče, ker obstojajo za delavce razni pro- grami in načela in ker je vsaka or- ganizacija po svoje pobarvana.

Toda za koristi vsega delavstva se mora najti platforma za skupne na- stope, za skupne akcije, kadar so in- teresi celokupnega delavstva ogro- ženi. V takem primeru se mora poza- biti na programske razlike in imeti pred očmi le interese skupnosti. Med funkcionarji vseh organizacij mora biti več tolerance in medsebojnega spoštovanja. Članstvo vseh organiza- cij se mora vzgajati v tem duhu in s tem ustvarjati pravo delavsko soli- darnost brez ozira na pripadnost k eni ali drugi organizaciji. Za skupne interese vsega delavstva ustanovljaj- mo skupno fronto in napovejmo bo j največjemu sovražniku delavstva, to je delavski nezavednosti. Nezavedni delavci, ki niso v nobeni organizaciji in stojijo ob strani ter čakajo, kaj jim bodo priborile organizacije, ti najbolj škodujejo sami sebi in vsemu delavstvu. Za skupne cilje je potreb- na skupna akcija.

Toda povedati moramo, da so v veliki zmoti oni, ki bi hoteli ustvar- jati enotno fronto zato, da razbijejo še to, kar je bilo s težkim delom ustvarjeno. Da bi se samo z navi- dezno enotno fronto še bolj oslabilo sedaj obstoječe organizacije. Kdor bi hotel ustanovljati »enotno fronto« z namenom, zanesti me delavstvo še večjo zmedo in razdor ali pa zmanj- šati moč in vpliv obstoječih strokov- nih organizacij, ta svojega namena prav gotovo ne bo dosegel, in je bolj- še, da sploh opusti vsako ustanav- ljanje take enotne fronte.

Samo za enotno fronto. Za enotno pošteno in odkritosrčno fronto. Pri- pravljeni smo vsak čas tudi aktivno sodelovati, toda nikdar ne bomo do- pustili, da bi se kdo dotikal naših osnovnih in programatičnih načel, ne bomo dopustili, da bi pod navidezno enotno fronto kdo slabšal našo orga- nizatorično silo. Enotna fronta mora ustvarjati nove pogoje za pozitivno delo, mora paglabljati delavsko za- vest in vzbuditi med delavstvom za- nimanje za strokovno organizacijo.

Naš namen bodi: pridobiti pred- vsem ono delavstvo, ki še tava v te- mi, ki stoji danes še izven vsake or- ganizacije, ker je tega delavstva žal še ogromna večina. Med obstoječimi organizacijami pa moramo ustvarjati razporeditve za pravo enotno fronto in za pravo delavsko solidarnost. V borbi za tako enotno fronto in za pravo delavsko solidarnost, smo ve- dno pripravljeni sodelovati, ker so nam pri srcu bitni interesi vsega de- lavstva in ne samo posameznikov. Če pa ne bomo izvojevali take enotne fronte, potem bo pač naloga delav- stva, organiziranega v Narodni stro- kovni zvezi in njenih organizacijah, da ustvarja enotno fronto vseh onih, ki pošteno mislijo in ki jim je dobro- bit delavstva res pri srcu.

Anketa tekstilnega delavstva

Delavska zbornica je sklicala za v nedeljo 29. septembra v Maribor an- keto o položaju tekstilnega delav- stva. Anketa se je vršila ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zborni- ce in so ji prisostvovali s strani De- lavske zbornice njen predsednik Lojze Sedej, tajnik Filip Uratnik, taj- nik mariborske ekspoziture Čeh in

referent Joža Golmajer, Inspekcijo dela je zastopal njen šef g. inž. Ba- raga. Za našo organizacijo sta bila navzoča predsednik tov. Juvan in tajnik Kravos ter zaupniki in odbor- niki onih podružnic, kjer imamo včlanjene tekstilne delavce. Anketo so prisostvovali tudi zastopniki Stro- kovne komisije in sicer poleg zaup-

nikov tudi še tajnika Jakomin in Vi- dovič ter tajnik JSZ Rozman. Obrat- ni zaupniki mariborskih tekstilnih podjetij so bili polnoštevilno zbrani na anketi, ravnotako pa tudi zastop- niki delavstva iz vseh krajev, kjer obstoja tekstilna industrija.

Anketo je otvoril in vodil pred- sednik Delavske zbornice g. Lojze Sedej, ki je uvodoma pozdravil na- vzgoče in poudaril, da je smatrala Delavska zbornica za nujno potreb- no zbrati na anketo vse zastopnike delavstva tekstilne industrije, da se tako dobi čim jasnejša slika o stanju in željah tekstilnega delavstva.

Predsednik NSZ tov. Juvan se je pred prehodom na dnevni red spom- nil tragičnega dogodka v Rtnju, kjer je večje število rudarjev dalo svoja življenja na oltar Dela in pozval na- vzgoče, naj tem žrtvam Dela izkažejo dolžno čast. Vsi zborovalci so vstali raz sedežev in zaklicali trikrat »Sla- va!«.

Glavni referent, tajnik Delavske zbornice Filip Uratnik je v daljšem in izčrpnem referatu prikazal stanje tekstilnega delavstva, ki je tako, da je težko najti prave besede, da se ga pravilno oceni. Mezde tekstilnega delavstva so sramotno nizke in je zato nujno potrebno, da se te mez- de zboljšajo. Predvsem je nujno po- treben zakon o minimalnih mezdah, ki naj uredi to pereče vprašanje, ki postaja iz dneva v dan nujnejše. Do- sedanja socialna zakonodaja je zelo pomanjkljiva in so potrebne reforme. V kolikor pa imamo socijalnih zako-

nov se ne izvajajo ter gredo podjet- niki preko zakonskih določil. V svo- jem referatu je tajnik DZ Uratnik prikazal stanje tekstilnega delavstva in njih mezde tudi v zanimivih mezd- nih tabelah.

Tajnik Splošne delavske zveze Vi- dovič je orisal položaj tekstilnega de- lavstva v Mariboru in predložil osnu- tek kolektivne pogodbe, ki naj bi ve- ljala za vsa tekstilna podjetja v vsej banovini. V osnutku so vsa vprašanja delovnega razmerja in mezd pravil- no rešena in bi bilo le želeti, da bi vsi podjetniki osvojili ta osnutek.

Tajnik NSZ tov. Kravos je pozdra- vil anketo v imenu NSZ in pohvalil prizadevanje Delavske zbornice, da je prišlo do te važne ankete. Iz prak- se je orisal borbe, ki so jih doslej imeli tekstilni delavci za zboljšanje njihovih delovnih pogojev. Pozval je zaupnike, naj posvetijo vse svoje moči strokovni organizaciji in naj privedejo vse tekstilno delavstvo v nje.

Govorili so še zastopniki ostalih strokovnih organizacij in zaupniki, med njimi tajnika Jakomin in Roz- man, nakar je predsednik tov. Juvan apeliral na delavstvo, naj ne odne- ha od borbe za zboljšanje svojega položaja, pri tem pa naj opusti med- sebojne napade in dela na to, da se najdejo vsi delavci v skupni fronti za doseg svojih pravic.

Predsednik Delavske zbornice Se- dej se je zahvalil vsem govornikom in zaključil ob pol 13. uri anketo.

Veličastna manifestacija delavske solidarnosti Skupščina Delavske zbornice

V času, ko naše delavstvo najhu- je trpi, je posijalo v njegove vrste, v njegovo temno življenje, nekaj son- ca. Nova nada je stopila s tem son- cem na dan, nada v boljše življenje, ki naj ga prinese toliko pričakovana in tako nujno potrebna delavska so- lidarnost. Da vse stremi za složnim in solidarnim delom in skupnimi na- stopi delavstva, je pokazala skupšči- na Delavske zbornice, ki se je vršila v nedeljo 10. t. m. v Ljubljani in ki je bila mogočna in veličastna mani- festacija delavske enotnosti. To mani- festacijo edinstva in morda prvi ko- rak k zboljšanju delavskih razmer, je vse delavstvo brez razlike toplo in pristržno pozdravilo.

Skupščino Delavske zbornice, ki se je vršila v veliki dvorani Delavske zbornice je otvoril nje predsednik g. Lojze Sedej, ki je konstatiral, da pri- sostvuje skupščini 57 od 60 delegatov in da je torej skupščina sklepna. Poz- zdravil je nato zastopnika banske uprave g. dr. Ivana Karlina in vse delegate ter se spominjal žrtev kata- strofe v Rtnju in umrlega podpred- sednika JSZ tov. Jožeta Rutarja. Umrli so delegati izkazali dolžno čast.

Predsednik Sedej je nato podal obširno poročilo o položaju delavstva, predvsem onega iz Dravske banovine in se v svojem poročilu dotaknil vseh važnih in aktualnih delavskih vpra- šanj. Zelo pregledno in izčrпно po- ročilo je podal zbornični tajnik g. Filip Uratnik in bomo njegovo poročilo prinesli po možnosti v prihodnji šte- vilki v izveščku. Blagajnik g. Rado Česlesnik je poročal o stanju blagajne in računskem zaključku za minulo poslovno dobo. Predsednik finančne kontrole DZ g. Petejan je poročal v imenu nadzorstva, da je blagajniško poslovanje v najlepšem redu in pred- laga razrešnico.

Sledila je nato debata, v katero so posegali delegati skupščine. Kot prvi je govoril g. Petejan, za njim pa je tov. Drago Kosem govoril v imenu Narodnega kluba in se v svojem go- voru dotaknil raznih nujnih delav- skih vprašanj, med prvimi onega o zaščiti minimalne mezde, o kolektiv- nih pogodbah, o starostnem zavaro- vanju, o Inspekciji dela itd. V svojem govoru je tov. Kosem posebno na- glašal delo zastopnikov Narodnega kluba v Delavski zbornici, ki je po- zitivno. Dotaknil se je tudi dela NSZ in ostalih nacionalnih strokovnih or- ganizacij, ki tvorijo Narodni klub. To delo je pokazalo, da je uspešno in pozitivno. Želi le, da bi se vse delo in vsi napor strnili in bi se vsa važ- na delavska vprašanja reševala na širši bazi in v skupni delavski fronti. Govorniku je skupščina navdušeno pritrjevala. Tudi drugemu govorniku Narodnega kluba tov. dr. Joži Bo- hinjcu je skupščina živahno pritrje- vala, ker je v temeljitem govoru po- kazal vse nujne potrebe delavstva in način, kako bi se uspešno podprlo težnje delavstva. Tov. dr. Bohinjec je med drugim naglašal potrebo soci- jalnopolitičnih referentov pri srezkih načelstvih, ki naj bi vodili vso soci- jalno politiko dotičnega sreza. Če imajo danes vsa srezka načelstva kmetijske in drbge referente, potem smo upravičeni zahtevati vsaj v več- jih industrijskih srezih tudi socijalno- politične referente, ker se sicer temu vprašanju posveča prav malo pažnje. Dalje je tov. dr. Bohinjec v svojem govoru podčrtal nujno potrebo sta- rostnega, invalidnega in posmrtnin- skega zavarovanja in predlagal skup- ščini, naj pooblasti upravni odbor, da vrši delo za uvedbo teh važnih pa- nog delavskega zavarovanja sistema- tično in da izvede intenzivno propa- gando med vsemi sloji, zlasti med

kmečkim ljudstvom preko kmečkih občin, ker zadevajo za zavarovanja ne samo delavca, temveč tudi kmeta in kmečke občine. Govornik je dalje podčrtal nujno potrebo večje zaščite delavskih interesov in s strani državne uprave in banovine več odločnosti v obrambo delavske zaščite. Danes se na široko gazi zakonski predpisi o delavski zaščiti in nikogar ni, ki bi z vso avtoriteto napravil temu gaženju konec. Inspekcija dela nima zadostne avtoritete in ne kaže one odločnosti, ki bi bila potrebna, da se delavstvo v svojih pravicah res zaščiti. Nujno je tedaj potrebno, da se v obrambo delavskih pravic nastopi z vso odločnostjo in avtoriteto. Tov. dr. Bohinjec se je dotaknil tudi drugih važnih delavskih vprašanj in naglašal, da je to stališče ono nacionalnega delavstva, ki budno pazi na vsa ta pereča vprašanja in jih v svoji organizaciji stavlja v prvo vrsto. Govorili so še g. Jakomin, Godnik in Jelen za Stokovno komisijo, ing. Žumer za JSZ in tov. Jožko Zemljč kot nameščenski delegat Narodnega kluba, ki je v svojem izjavljanju izrazil željo o skupnem nastopu za rešitev vseh delavsko nameščenskih vprašanj.

Po končani debati, ki je bila na višku in ki je, razun neumestnega izpada zastopnika JSZ ing. Žumra, pokazala močno hotenje po enotni fronti vsega delavstva, je bila soglasno podana razrešnica upravi Delavske zbornice.

Proračun Delavske zbornice v iznosu dveh milijonov dinarjev je bil brez večje debate soglasno odobren. Zanj so glasovali vsi skupščinski delegati brez izjeme. V debati za proračun je tov. dr. Bohinjec orisal nekaj želja narodnega delavstva, med temi posebej željo, naj se delavski kulturi posveti kar največ pažnje. Načelnik Narodnega kluba tov. Drago Kosem pa je izjavil, da bo Narodni klub glasoval za proračun, dasi s proračunom ni zadovoljen, ker je za velike potrebe ene najvažnejših delavskih institucij, kakor je Delavska zbornica, veliko premajhen.

Po sprejemu proračuna je skupščina še odobrila pravilnik o podpor-nem fondu delavskih zaupnikov in pragmatiko uslužbencev Delavske zbornice, o kateri je poročal tov. dr. Bohinjec.

Nekaj pred 14. uro je predsednik zbornice Lojze Sedej zaključil skupščino z ugotovitvijo, da je delavski parlament Dravske banovine pokazal vso svojo zrelost, za kar se je vsem delegatom zahvalil in jih pozval, naj doma pri svojih strokovnih organizacijah poročajo o tej veličastni manifestaciji delavskih zastopnikov.

Tržiška predilnica noče kolektivne pogodbe

Tržiška predilnica Gassner & Glanzmann je najstarejša tekstilno podjetje v Dravski banovini. Pred kratkim je na zelo svečan način proslavila 50letnico svojega obstoja. Kljub temu pa še nima z delavstvom urejenega razmerja s kolektivno pogodbo. Da bi do tega vendarle enkrat prišlo, so se vse tri strokovne organizacije, to je NSZ, JSZ in pa SDSZJ dogovorile, da skupno vložijo načrt kolektivne pogodbe. Načrt kolektivne pogodbe ni vseboval nikakih občutnejših novih obremenitev za podjetje. V koliko so take obremenitve sploh obstojale, so se nanašale le na odškodnino v slučaju zadržkov od dela in to v smislu določb obrtnega zakona §§ 219, 220 in 221.

Podjetje je sklenitev kakršnekoli kolektivne pogodbe načelno takoj odklonilo. Zato je na prošnjo Delavske zbornice Inspekcija dela razpisala razpravo, na kateri naj bi se najbolj pereča vprašanja uredila — če ne že s kolektivno pogodbo — vsaj s pismenim sporazumom. To zadevna pogajanja so se vršila tri dni in dosežen je bil že sporazum. Ko pa bi se moral sporazum podpisati, je na največje presenečenje zastopnikov strokovnih organizacij in delavskih zaupnikov izjavil zastopnik podjetja, da podjetje sporazuma

ne podpiše, ampak da je pripravljeno nekatere točke sporazuma podati delavstvu kot svojo izjavo s tem, da jo nabije na tovarniški deski. To svoj izjavo pa bi podjetje lahko vsak čas preklicalo v celoti ali delno. Sporazuma podjetje ni hotelo podpisati z motivacijo, da bi to pomenilo že kolektivno pogodbo, kar pa podjetje načelno odklanja. S tem je podjetje samo pogajanja razbilo.

Da bo podjetje Gassner & Glanzmann zavzelo tako stališče ni nihče pričakoval. Zato moramo smatrati tako stališče podjetja kot izraz, da hoče ohraniti absolutno samovoljo pri urejevanju delovnih in plačilnih razmer. Podjetje ne trpi nikakih posredovalcev, čeprav formalno priznava delavske strokovne organizacije.

Da bi se delavstvu pojasnilo nerazumljivo stališče podjetja, so vse tri strokovne organizacije sklicale za 6. oktober v Zadrudni dom v Trzinu skupno zborovanje, ki se ga je udeležilo nad 800 predilniških delavcev iz tovarne Gassner & Glanzmann. Po zaslisanju poročil, ki so jih podali zastopniki strokovnih organizacij in Delavske zbornice so navzoči soglasno sprejeli sledečo resolucijo:

1.) Da odločno zahtevajo, da se delovno in plačilno razmerje uredi s pismenim sporazumom, dokler se ne sklene kolektivna pogodba ter izjavljajo, da se bodo za to borili s skrajnimi sredstvi.

2.) Da pooblašajo zastopnike strokovnih organizacij, da stopijo s podjetjem ponovno v stike in ga skušajo še enkrat pridobiti za sklenitev sporazuma oziroma kolektivne pogodbe, ker je ista utemeljena v zakonu o zaščiti delavcev, kakor tudi v obrtnem zakonu.

Gornjo resolucijo so organizacije poslale podjetju potem Delavske zbornice s prošnjo, da bi podjetje čimprej sklicalo nova pogajanja. Podjetje je na to prošnjo odgovorilo, da bi bila vsaka nova pogajanja brezuspešna, ker ono trdovratno vztraja na svojem starem stališču. Kako trdovratno je to stališče podjetja, nam pač najbolje dokazuje dejstvo, da je zastopnik oblasti skušal urediti sporazum med zastopniki delavstva in zastopnikom podjetja še itak pred zgoraj omenjenim zborovanjem, da pa kljub največji popustljivosti delavskih zastopnikov radi nerazumljivega stališča zastopnika podjetja tudi takrat ni prišlo do sporazuma.

Delavske strokovne organizacije in Delavska zbornica so ukrenili vse potrebno, da bo do uresničenja upravičenih delavskih zahtev v podjetju čimprej prišlo. Zato pozivamo delavstvo, naj ne naseda raznim govoricam, ki jih širijo nepoznavni »delavski apostoli«, temveč naj se ravna strogo po navedilih tajnikov svojih organizacij ter svojih zaupnikov. Tudi razne objave na tovarniški deski, naj vas ne zapeljejo na krivo pot!

Akcija odbora za rudarje

Medstrokovni odbor za rudarje je poslal predsedniku kraljevske vlade, ministrstvu socialne politike in narodega zdravja, ministrstvu za šume in rudnike, ministrstvu prometa ter ministrstvu notranjih del po sklepu konference rudarskih zaupnikov ter zastopnikov strokovnih organizacij iz rudarskih revirjev, sledečo spomenico:

»Zastopniki rudarskih strokovnih organizacij in zaupniki II. rudarske zadrage iz Dravske banovine so na svojem zborovanju, ki se je vršilo dne 11. oktobra 1935 v Trbovljah z žalostjo ugotovili:

Da se kljub obupnim razmeram, ki vladajo v revirjih njihovega področja, ni posrečilo preprečiti ponovnega znižanja državnih naročil v rudnikih tega področja;

da so ostali tudi vsi ponovni poskusi za zaposlitev rudarjev iz teh revirjev na jugu države brez uspeha.

Pri tem položaju so sklenili zaupniki opozoriti poslednjič na dejstvo, da se bodo prihodnje spomlad že dosedaj obupne razmere v revir-

jih njihovega področja predvidoma tako poslabšale, da bodo ogrožena življenja in eksistence.

Na omenjeni konferenci zaupnikov je bil storjen tudi sklep, da bi se v rudarskih krajih vršili večji shodi, na katerih bi medstrokovni odbor rudarjev poročal o svojih dosedanjih akcijah. Prvi shod bi se bil moral vršiti 30. oktobra v Trbovljah. Oblast pa tega shoda ni dovolila. Delavska zbornica se je proti prepovedi pritožila na kraljevsko bansko upravo v Ljubljani. Če bo banska uprava pritožbo ugodno rešila, se bo shod v Trbovljah v kratkem vršil, na kar že danes opozarjamo naše rudarje.

V smislu sklepa ministrskega sveta je s 1. novembrom dobava premoga za drž. železnice iz rudnikov Dravske banovine reducirana letno za ca. 6000 vagonov. Protesti in obljube niso nič pomagale, le kočevski rudnik je prikrajšan samo za 20 vagonov. Za rudarje bo ta redukcija zelo občutna zlasti spomladi in čez poletje. Vendar se kažejo posledice tega že sedaj. V Hrastniku je n. pr. uprava rudnika že razglasila, da se v novembru ne bo delalo 22 dni, ampak samo 17, torej en dan manj kot v prejšnjem mesecu.

Težaven položaj bratovske skladnice

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani je izdala poročilo za leto 1934, v katerem pravi, da je bil položaj bolniškega zavarovanja kolikor toliko zadovoljiv, vendar pa je presežek dohodkov padel skoraj za 200.000 Din na 354.000 Din. Ravno vesje se je vzdržalo zato, ker so se izdatki zmanjšali za nad pol milijona. Prav tako se je premoženje te panoge zvišalo za 350.000 Din na 18 milijonov 650.000 Din.

Tudi pri zavarovanju proti nezgodam so se dohodki nekoliko zvišali, a izdatki so bili večji. Čeprav so prispevki narasli, ne krijejo izdatkov. Poleg prispevkov so krili izdatke tudi dohodki kapitalij, da je izkazan presežek 77.000 Din. — Premoženje se je povečalo na 5.040.000 Din.

Silno težak pa je položaj pokojninskega zavarovanja. Večjih žrtev ni mogoče več zahtevati od upokojencev ali onih, ki še plačujejo. Da bi pokojninska blagajna mogla izpolnjevati vse svoje obveznosti, bi morala imeti 300 milijonov dinarjev, ima pa le še nekaj nad 15.250.000 Din premoženja. Lani je imela pokojninska blagajna 13.400.000 Din dohodkov in 14.200.000 Din izdatkov, torej pičil 800.000 Din primanjkljaja, a l. 1933. je imela še četrta milijona prebitka, zato je morala poseči po kapitalu. Lani izkazuje poslovanje 3.200.000 Din primanjkljaja, v Zagorju celo 4.100.000 Din, v Lešah 1.300.000 Din, v Trbovljah 600.000 Din, v Ravnah (Guštanj) 900.000 Din in v Mežici 20.000 Din primanjkljaja.

Število zavarovancev je naraslo za 205 na 9951, število nezgodnikov pa se je povečalo za 36 članov na 505, z vdovami in sirotami pa na 813. Število upokojenecv po starih pravilih je padlo s svoji vred na 2060, upokojenecv po novih pravilih je pa s svoji naraslo na 3626, a število podpirancev iz pokrajinskega pokojninskega sklada je padlo na 3542. Število obolenj je povprečno naraslo.

Čista pokojnina je brez draginjskih doklad znašala iz pokrajinskega pokojninskega sklada za leto povprečno za zavarovance po starih pravilih 75.63 Din za člana, 32.41 Din za vdovo in 13.37 Din za siroto, po novih pravilih pa znaša za člana 5086 Din, za vdovo 2180 Din, za siroto pa 779 Din in za sorodnika 1048 Din. Staro-upokojenici so prejeli za Veliko noč in Božič še 329.700 Din podpor, ki bodo pa letos menda tudi odpadle.

Glavna skupščina bratovske skladnice je apelirala na vse činitelje za pomoč, zlasti pa, naj se povečajo dobave premoga državnim železnicam iz naših rudnikov, da bo mogoča večja zaposlitev. Tak prispevek, kakor v naši banovini, naj se pobira od premoga po vseh banovinah in od uvoženega premoga za skupen pokojninski sklad za vso državo, ki naj sanira bratovske skladnice. Nadalje zahtevajo državno in banovinsko subvencijo za ljubljansko glavno bratovsko skladnico.

Nastopno predavanje dr. St. Bajiča

Dne 5. novembra t. l. je imel na ljubljanski univerzi kralja Aleksandra svoje nastopno predavanje novomenovani privatni docent g. dr. Stojan Bajič, ki je delavstvu in nameščenstvu že znan po svoji odlični knjigi »Delavsko in nameščensko pravo« ter raznih socialno-političnih razpravah v strokovnih in znanstvenih revijah. Za svoje nastopno predavanje si je izbral temo: Osnovna načela delovnega prava.

Z nastopnim predavanjem g. dr. Bajiča se prične na ljubljanski pravni fakulteti predavati delovno pravo kot posebna pravna disciplina, ki jo je od vseh jugoslovenskih univerz kot prva uvedla ljubljanska.

Gospoda privatnega docenta je zbranim poslušalcem, med katerimi smo opazili poleg univerzitetnih profesorjev, pravnikov in predstavnikov raznih društev, tudi zastopnike delavskih in nameščenskih ustanov in strokovnih organizacij, predstavil dekan juridične fakultete g. dr. M. Dolenc. V svojem pozdravnem nagovoru je g. dekan orisal veliko znanstveno delo, ki ga ima za seboj g. dr. Bajič, predvsem na področju delovnega prava.

Gospodu dr. Bajiču kot odličnemu znanstveniku in dobremu prijatelju našega pokreta iskreno čestitamo, želeč mu, da bi imel pri svojem akademskem učiteljevanju čim več uspehov v korist našega delovnega ljudstva, naroda in države.

Opozorilo delodajalcem in delojemalcem

OUZD v Ljubljani nas je naprosil za sledečo objavo:

Okrožni urad za zavarovanje delavcev opaza, da nastaja med delodajalci in delojemalci mnogo sporov glede prispevkov za socialno zavarovanje. Niti delodajalcem in niti delojemalcem niso znani zakoniti predpisi.

Podjetnik, delodajalec je uradu dolžan plačati vse prispevke, katere mu predpiše urad s plačilnim nalogom. Za redno plačilo prispevkov odgovarja uradu redno edino delodajalec, ki nosi tudi vse stroške zaradi nepravočasnih plačil, kakor zamudne obresti, izterjevalne stroške itd.

Pravočasno so plačani samo oni prispevki, katere plača delodajalec najkasneje osmi dan po prejemu plačilnega naloga.

Delodajalec mora iz svojih lastnih sredstev kriti nezgodno zavarovanje za vse delavce, dočim je upravičen, da polovico prispevka za bolniško in polovico prispevka za posredovalnice za delo in celotni prispevek za delavsko zbornico odtegne od delavčeve plače.

Za vajence, praktikante in osebe, ki sploh ne prejemajo plače, kakor tudi za osebe, katerih plača v gotovini ne dosega zavarovane mezde najnižjega razreda, je dolžan plačati delodajalec vse prispevke iz svojih sredstev.

Če pa delodajalec ni odtegnil navedenih prispevkov takoj ob prvem izplačilu, jih sme odtegniti samo, če ni minilo od izplačila mesec dni, ali nista minila dva meseca pri onih nameščencih, ki prejemajo plačo ali mezdo mesečno.

Bolniški prispevki znašajo od dne 1. januarja 1933. leta 42 odst. tedensko zavarovane mezde ali 7 odst. od

dnevne zavarovane mezde, nezgodni prispevki toliko odstotkov bolniškega prispevka, kolikor znaša nevarnostni odstotek, v katerega je obrat uvrščen, prispevki za Delavsko zbornico 0.0428 odst. in prispevki za posredovalnico za delo 0.0857 odstotkov skupnih bolniških prispevkov.

Zavarovalne prispevke predpisuje urad za vse delovne dni in praznike razen nedelj. Koliko znaša bolniški prispevek za vsak mezdni razred in dan je razvidno iz tabele. Koliko pa sme delodajalec odbiti od delavčevega zasluga, je razvidno od iste tabele za vsak delovni dan in mezdni razred. Tabela je sestavljena tako, da znašajo prispevki vsak 6. in 7. dan enako. S tem je povedano, da se za nedelje prispevki ne predpisujejo. Delodajalec mora izračunati pravilno bolniške prispevke sam, če pomnoži znesek posameznega razreda, ki je določen za en dan, s številom delovnih dni, ki mu pove v prvi razpredelnici bolniški prispevek, v drugi razpredelnici pa dovoljene odbitke za vse mezдне razrede.

Urad priporoča, da se delodajalci ravnaajo po predpisani tabeli, ker bodo le tako mogli kontrolirati pravi len predpis prispevkov in odtegovati pravilne zneske od delavskih plač. Tabele je mogoče dobiti pri uradu, pri vseh uradovih ekspoziturah in pri prodajalcih uradovih tiskovin po nabavni ceni. Za delavce pa je pri današnjih nizkih mezdah važno, da kontrolirajo pravilnost in utemeljenost odtegljajev od njihovih mezd.

Kongres ČOD v Pragi

V dneh 26. do 28. okt. 1935 se je vršil v Pragi kongres bratske Čehoslovačke obce delnicke. Na ta kongres so bili povabljeni tudi NSZ in Jugoslovanski delavski in nameščenski sindikati, katere sta zastopala na kongresu predsednik NSZ tov. R. Juvan in predsednik jeseniške podružnice tov. Zupan Tine.

Kongres se je vršil v veliki dvorani »Radio«, ki je last organizacij poštinih uslužbencev, katera je organizirana v ČDO. Prvi dan kongresa se je vršil delegatski zbor, katerega se je udeležilo približno 300 delegatov, ki so zastopali skoro pol milijona organiziranih članov. Delegatski zbor je vodil podpredsednik ČOD br. po-

slanec Tuma, ki je med drugim prav pristrčno pozdravil delegata NSZ. Med prvimi je pozdravil delegatski zbor predsednik NSZ tov. R. Juvan, katerega govor je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Po poročilih funkcionarjev je bil za dobo 3 let izvoljen nov odbor s predsednikom Rudolfom Panekom na čelu. Med poročili funkcionarjev je bilo predvsem zanimivo poročilo blagajnika, iz katerega je razvidno, da je imela ČOD v letu 1934 celokupnih prejemkov 148.887.291,42 Kč. Za brezposelne podpore se je na podlagi gentskega sistema v tem letu izplačalo 68.425.073,98 Kč. Ker je na Češkem uveden gentski sistem, je polovico od te vsote prispevala država, drugo polovico pa organizacija sama. Vseh organizacij, združenih v ČOD, je 57 in število rednega članstva je znašalo ob koncu leta 1934 396.380. Najmočnejše organizacije so naslednje: Železničarji s 49.692 člani; kovinarji s 56.350; tekstilci s 30.000; uradniške organizacije s 25.000; lesni delavci s 19.000. Vse organizacije skupno imajo 3.867 podružnic. Strokovnih časopisov izdajajo organizacije 56, ki po večini izhajajo tedensko. Ze iz teh števil je razvidno, kako velika in pomembna je ČOD kot organizacija čehoslovaškega narodno-socialističnega delavstva in kako odločilen je njen vpliv na javno življenje v čehoslovaški državi. Vsa poročila na delegatskem zboru so bila sprejeta soglasno, kar je dokaz enotnosti vseh organizacij združenih v ČOD.

Naslednji dan se je vršil širši zbor delegatov. Navzočih je bilo nad 700 predstavnikov organizacij ČOD. Predsedoval je novo izvoljeni predsednik br. Panek. Pozdravil je zastopnika vlade ministra dr. Franketa, podpredsednico stranke Frano Zemlinovo in razne druge predstavnike oblasti in organizacij. Predvsem je pristrčno pozdravil našo jugoslovensko delegacijo. Prečitali so se najprej razni pismeni in brzojavni pozdravi, nakar je kot prvi v imenu gostov pozdravil delegatski zbor predsednik tov. R. Juvan, ki je govoril v imenu jugoslovanskih delavskih in nameščenskih sindikatov. Ogromno navdušenje zborovalcev je ponovno potrdilo bratske vezi med Čehoslovaki in Jugoslovani. Prvi referat na tem zbo-

rovanju je imel minister br. dr. Franke o gospodarskem položaju delavcev in nameščencev. Naslednje poročilo pa je podal gen. tajnik ČOD br. Al. Tučný, katerega referat je bil naravnost senzacija. Nad poldrugo uro je delegatom temeljito prikazal potrebe delavcev in nameščencev, obrazložil vse razlike, ki obstajajo med posameznimi organizacijami ter utemeljil važnost ČOD za čehoslovaško delavstvo. Temeljito je obdelal tudi naše naloge v bodočnosti, za kar je žel vsesplošno navdušeno odobravanje. Br. poslanec Tuma je poročal o idejnih smernicah našega pokreta ter je bilo tudi njegovo poročilo soglasno odobreno.

Med zborovanjem se je pojavil na odru tudi predsednik Narodno soc. stranke senator Vaclav Klofač, katerega so zborovalci burno pozdravili. Pozdravil je zbor v imenu stranke ter želel skupnega sožitja v boju za pravice čehoslovaškega delavstva.

Naslednji dan 28. oktobra se je predvsem proslavilo kot čehoslovaški narodni praznik. Predsednik br. Panek je govoril o pomenu tega dne za čehoslovaški narod ter končno predlagal, da pošlje zbor brzojavne pozdrave predsedniku republike Masaryku. V imenu jugoslovanskih delavcev je čestital Čehoslovakom k temu narodnemu prazniku tov. Juvan ter poudaril bratske zveze med obema narodoma. Ponovno odobravanje in navdušenje je bil jaseh dokaz iskrenega medsebojnega bratstva.

Po končanih referatih se je vršila obširna debata, katere se je udeležilo nad 20 delegatov. Ta debata je jasno pokazala popolno razumevanje za razna strokovna in socialna vprašanja, ker je bila vsestransko na višku. Visoka inteligenca čehoslovaškega delavstva, vera v svojo strokovno organizacijo ter ljubezen do čehoslovaškega naroda, je ona gonilna sila, ki ustvarja spoštovanje v državi in tudi izven državnih meja. Narodni socializem, daje vso garancijo za demokracijo in pravo svobodo čehoslovaškega delavstva.

Naslednji dan se je vršila seja predsedstva ČOD, katere sta se udeležila tudi tov. Juvan in Zupan. Na seji smo razpravljali o vseh aktualnih vprašanjih, ki se tičejo Slovanske strokovne Jednote, o odnosajih NSZ in ČOD ter ugotovili popolno soglasje

v vseh vprašanjih. Sklenjeno je bilo, da se vrši seja vodstva Slovanske strokovne Jednote meseca aprila v Zagrebu.

Se isti dan sta naša delegata posetila voditelja Vaclava Klofača na njegovem stanovanju. S pristrčnostjo in iskrenostjo, ki je lastna Vaclavu Klofaču, smo skoro v 2urnem razgovoru razpravljali o vseh aktualnih in važnih vprašanjih, predvsem o onih, ki so skupna Čehoslovakom in Jugoslovanom. Br. V. Klofač je pri tej priliki izrazil iskreno željo, da čimprej poseti svoje prijatelje v Jugoslaviji.

Nato smo posetili tudi velikega prijatelja Jugoslovana dr. Petra Zenkla, ki je na naše povabilo obljubil, da bo takoj, ko mu bo dana prilika, prišel k nam v Ljubljano in bo predaval o socialni politiki v Čehoslovaški in še posebej mesta Prage.

Ves prosti čas porabili še v to, da smo si ogledali posamezna tajništva, ki se nahajajo v veliki palači »MELANTRICH« na Vaclavskem trgu. Tudi pri tej priliki smo ponovno ugotovili, kako vzorno je urejena strokovna organizacija ČOD in koliko zaupanja in vere ima čehoslovaško delavstvo v svoje organizacije.

Ko smo odhajali na postajo, nas je spremilo celokupno predsedstvo in kakor sprejem, tako je bilo tudi slovo o res bratsko in pristrčno. Tudi ta kongres, kakor vsi ostali, je ponovno dokazal, kako tesno in bratske vezi vežejo oba naroda, ki imata svoje skupno zastopstvo v Slovanski strokovni Jednoti, katera vodi borbo za pravice delavnega ljudstva Čehoslovaške in Jugoslavije.

R. J.

Stavke*

Med časom, ko naš list ni izšel, se je vršilo v naši državi vse polno stavk, ki so jasno pokazale, kako nevzdržne so pri nas mezdne razmere in kako nujno potrebno je, da se čimprej sklene zakon o minimalnih mezdah. Razen tega pa so te stavke tudi pokazale, kako grobo nekatera podjetja kršijo zakon o zaščiti delavcev. V več primerih je bila stavka

* Ta članek je moral iz prejšnje številke zaradi tehničnih razlogov izpasti. Ker pa je še vedno aktualen, ga objavljamo sedaj.

OUZD v borbi proti tuberkulozi

O priliki lanskoletnega protituberkuloznega kongresa je ljubljanski Higijenski zavod priredil dobro uspešno higijensko razstavo, ki je imela namen prikazati vse, kar je za protituberkulozno borbo v naši banovini važno. Te razstave se je z zelo zanimivimi razstavnimi predmeti udeležil tudi ljubljanski Okrožni urad. Razstavljeno gradivo je vzbudilo zanimanje ne samo v naši javnosti, temveč tudi v inozemstvu. To dokazuje, da ljubljanski Okrožni urad problemu tuberkuloze posveča prav posebno pažnjo. To je prav za prav samo po sebi umevno, ker je urad predstavnik zdravstvenih potreb našega slovenskega delavstva in deloma tudi nameščentva. Tuberkuloza pa je za delavstvo najnevarnejša, najizrazitejša in tudi najbolj razširjena bolezen.

Temelj uspešnega protituberkuloznega dela v kurativnem in v preventivnem pogledu tvori nedvomno zadostno število ftizeologov, ker je jasno, da morejo tuberkulozi biti kos le strokovno dobro usposobljeni zdravniki. Zato teži Okrožni urad za tem, da ima v vseh važnejših delavskih središčih nameščene take zdravnike, ako že ne v svojstvu lastnih zdravnikov, pa vsaj v svojstvu zdravnikov protituberkuloznih dispanzerjev. Tako delujejo zdravniki specialisti v Ljubljani, v Mariboru in v Celju, dočim je urad v protituberkuloznimi dispanzerji v Ljubljani, na Jesenicah, v Kranju, v Trbovljah sklenil posebne pogodbe, po katerih so zavarovanci Okrožnega urada delež-

ni specialne zdravniške pomoči in pa potrebnega socialnega skrbstva. V to svrhu Okrožni urad subvencionira dotične dispanzerje. V tesnem sodelovanju z Narodno protituberkulozno ligo se urad prizadeva, da se v dolednem času otvorijo protituberkulozni dispanzerji tudi v Pljuju, v Prevaljah in v Novem mestu. Pričakovati je, da bo v kratkem pričel poslovati tudi dispanzer v Šoštanju. Bistveni del dobro organizirane protituberkulozne borbe morejo biti tudi tkzv. pneumothorax postaje za dajanje zraka. Te postaje poslujejo deloma kot ustanove Okrožnega urada ali dispanzerjev, deloma kot ustanove bolnice ali državnih dispanzerjev tako, da je mreža teh postaj v vsej banovini gsto razpredena tako, da je bolnikom zdravljenje sedaj prav znatno olajšano. Uradovi ambulatoriji in tudi ambulatoriji dispanzerjev so opremljeni s rentgenskimi aparati tako, da so točne diagnoze lahko mogoče. Priznati moramo, da uradove ordinacije in protituberkulozni dispanzerji poslujejo brezhibno in da so uspehi teh ustanov danes prav vsega uvaževanja vredni, ker niti malo ne zaostajajo z uspehi v drugih naprednejših državah. Našemu zavarovanemu delavcu je danes dana možnost, da se brez posebne zamude na času more posluževati najmodernejših diagnostičnih in zdravilnih naprav v primeru nesreče, ako zbolí na jetiki. Pa tudi ostalo revno prebivalstvo se marljivo poslužuje protituberkuloznih dispanzerjev. Želeti bi bilo, da bi važnost teh zdravstvenih ustanov znali ceniti tudi ostali faktorji, zlasti podeželske občine in pa delodajalci.

Protituberkulozna borba seveda ne

more imeti uspeha, ako bolnikom ne nudi možnosti za učinkovito zdravljenje. Tem potrebam služijo sanatoriji Brestovac, Klenovnik, Golnik in Kraljevica, deloma pa tudi oddelki za bolne na pljučih v naših bolnišnicah in v lažjih primerih tudi protituberkulozni dispanzerji. V letu 1934. se je zdravilo v zdravilišču Klenovnik 138 članov, v zdravilišču Brestovac 54 članov, v zdravilišču Golnik 6 članov in v Kraljevici 8 članov, skupno 18.948 oskrbnih dni. Uspehi zdravljenja so do 80 odst. uspešni. Izdatkov za ta zdravljenja je urad imel 2.500.000 Din, brez ozira na polhranino svojcem.

Posebno pozornost posveča Okrožni urad tudi svojcem obolelih zavarovancev na ta način, da svoje vodi v strogi evidenci in da odreja zanje perijodične zdravniške preiskave, zlasti preiskavo otrok. Na ta način hoče urad pravočasno preprečevati infekcije odnosno hoče ugotoviti v pravem času začetna obolenja. Važno nalogo v tej smeri izvršujejo dispanzerji sami s perijodičnimi pregledi otrok v šolah na okolišu dispanzerja.

Delovanje Okrožnega urada na polju protituberkulozne borbe v kurativnem in preventivnem pogledu je urejeno s posebno uradovo naredbo tako, da je koncentrično delovanje vseh činiteljev: zdravnikov, uradnikov, ambulatorijev, dispanzerjev, zavarovancev samih harmonično in da zajamčuje uspeh. Samoposebi je tudi umevno, da mora urad zdravstveni propagandi posvečati posebno pozornost. V ta namen se vrše predavanja po zdravnikih, po možnosti z diapozitivi in sicer morata na vsakih 2000 zavarovancev odpasti najmanj

dve predavanji letno.

Kljub izredno neugodnemu finančnemu položaju je Okrožni urad do danes v polnem obsegu izpolnjeval svoje dolžnosti napram zavarovancem in njihovim svojcem, obolelim na tuberkulozi. Žal, danes svoji zavarovancev nimajo v pogledu možnosti zdravljenja iste ugodnosti, kakor jih imajo zavarovanci sami, vendar pa imajo svoji možnost istotako uspešnega zdravljenja, deloma v bolnicah, deloma v dispanzerjih. Dolžnost Okrožnega urada je, da problemu tuberkuloze posveča stalno intenzivno pažnjo in da budno zasleduje vse, kar je s problemom tuberkuloze v zvezi. V tej smeri bo potrebno še mnogo storiti. Opozarjam samo na velike zdravstvene nedostatke po naših obratih in pa tudi na nezdrave stanovanjske razmere našega delavstva. Urad mora pričeti misliti, da organizira posebno službo v pogledu skrbstva za zdravstvene prilike v obratih, ker moramo žal ugotoviti, da inspekcija dela radi skromnih kreditov tem nalogam ni kos. Tudi Okrožni urad nima sredstev, vendar pa more s svojim aparatom tudi v tem oziru mnogo dobrega doseči. Z uvedbo zavarovanja za primer starosti in invalidnosti bomo mogli v protituberkulozni borbi storiti velike korake naprej. S sredstvi teh panog zavarovanja bo mogoče organizirati akcije za delavska stanovanja, dana bo možnost postaviti hiralnice in izolirnice za neozdravljivo bolne, dana bo tudi možnost, da poglobimo in izboljšamo sedanje metode preventivnega in kurativnega skrbstva. Zato je uvedba invalidnega in starostnega zavarovanja tudi iz tega razloga tako nujno potrebna!

edino sredstvo, s katerim je delavstvo prisililo svojega delodajalca do spoštovanja tega zakona, ki mora veljati za vse enako in ne samo za delojemalca.

V Dravski banovini smo imeli stavko v Lescah, V Kočevju, na Jesenicah, Javorniku in Dobravi, v Mariboru, Celju, na Količevem itd. Več teh stavk je končalo uspešno, v mnogih primerih je prišlo do sklenitve kolektive pogodbe, nekaj stavk pa je bilo brezuspešnih. Vzrok neuspehov je v največ primerih slabost delavstva, ki je posledica neorganiziranosti. To nam dokazuje dejstvo, da so stavke povsod tam, kjer je delavstvo organizirano, končale z večjim ali manjšim uspehom.

Prostor nam ne dopušča, da bi opisovali posamezne stavke, čeprav bi bilo to izredno zanimivo. Podčrtavamo to, da je bila ena največjih stavk zadnjega časa stavka grafičnega delavstva. Ker podjetja odnosno Društvo tiskarnarjev ni hotelo podaljšati tarifne pogodbe, ki je iztekla, je prišlo do stavke grafičnega delavstva v vsej Dravski banovini. Ob tej priliki so se dogodili žalostni primeri, da so nekatera tiskarska podjetja svoje delavstvo izprla. Stavka je trajala več mesecev in še danes ni popolnoma končana. Še vedno je nekaj podjetij, ki se branijo podpisati tarifno pogodbo. Med temi je tudi »Narodna tiskarna«, v kateri smo dosedaj tiskali naš list. Ta tiskarna je bila prva, ki je izprla svoje delavstvo z izgovorom, da delavstvo sabotira delo. Slednja še danes dela s stavkokazi, ki jih je zbrala po vsej Jugoslaviji. Ker je Narodna strokovna zveza stala v težki borbi tovarišev od črne umetnosti na njihovi strani in ker je obsodila metode, ki se jih je v tej borbi omenjena tiskarna poslužila, je izvajala konsekvence ter prenesla tiskanje svojega glasila v drugo tiskarno.

Ker so v zadnjem času stavke tako pogoste, se je razneslo med javnost, češ da so vse stavke političnega značaja ter da z njimi delavski voditelji zasledujejo gotov politični cilj. Takemu mišljenju moramo najodločneje ugovarjati in tudi Delavska zbornica je pred časom s posebnim komuniquejem, ki so ga podpisali vsi v zbornici zastopani klubi, odločno demantirala. Komunike Del. zbornice, kateremu ni treba dodati nikakega komentarja, se glasi:

Zakaj nastajajo stavke?

Na področju Delavske zbornice v Ljubljani zaznamujemo večje število delavskih stavk. To stavkovno gibanje delavstva se z raznih strani čisto krivo tolmači. Zato so podpisana zbornica in vse pri njej zastopane strokovne organizacije sklenile dati tole pojasnilo:

Stavke so izbruhnile v glavnem zaradi skrajno nizkih mezd, slabih delovnih pogojev, zaradi kršenja delovnih pogodb in neizvajanja socialno zaščitne zakonodaje, zlasti neprimernega ravnanja z delavstvom ter ignoriranja zakonitih zaupnikov in oblastveno priznanih strokovnih organizacij.

Vse stavke imajo samo obrambni značaj in so pri njih sodelovale in še sodelujejo vse pri Delavski zbornici registrirane zveze delavskih strokovnih organizacij.

Stavkovno gibanje povzroča predvsem nelojalna konkurenca, ki gre na račun delavskih mezd. Nivelizacija mezd je stalna zahteva vseh Delavskih zbornic v državi in vseh delojemalskih organizacij. Zato je nujno potrebno, da se čimprej sprejme in uveljavi zakon o minimalnih mezdah.

Zato moramo naglasiti, da stavke ne bi zavzemale takega obsega, če bi oblasti posredovale pravočasno in z večjo odločnostjo — zlasti v pogledu izvajanja delavske zaščitne zakonodaje in ščitile upravičene težnje socialno šibkejših, ki so v tej težki gospodarski krizi izpostavljeni največjim izkoriščanjem. Delavstvo ne more nositi vseh bremen sedanjega

časa. Delavci in njihove družine živijo v skrajni bedi in pomanjkanju.

Dokler bodo vladale take razmere in dokler bo trajala nelojalna konkurenca na račun delavskih mezd, bo delavstvo prisiljeno, da se brani in da se za izboljšanje svojega nevdružnega položaja ter za ohranitev osnovnih pravic, posluži tudi zadnjega sredstva — stavke.

Iz naših podružnic

GUŠTANJ

Podružnica NSZ. Po daljšem mrtvilu se bo naša podružnica zopet oživila. Dne 19. oktobra nas je posetil strokovni tajnik tov. Bučar iz Ljubljane. Ob tej priliki se je vršil sestanek, na katerem je bil izdelan načrt našega bodočega dela. Nacionalna javnost, ki je zvedela za oživljenje naše podružnice, je to z največjimi simpatijami pozdravila.

JAVORNIK

Članski sestanek. V nedeljo, dne 3. t. m. se je vršil v Sokolskem domu na Javorniku lepo uspel članski sestanek. Na sestanku se je obravnavala sedanji položaj v podjetjih KID, proračun delavske zbornice ter druga aktualna vprašanja.

JESENICE

Preklie. Podpisani Braje Filip, tovarniški delavec, Jesenice, preklucujem in obžalujem, kar sem govoril o gosp. Jeramu Juriju, strojevodju KID na Jesenicah, dne 6. maja 1935 v gostilni Jadran—Split na Jesenicah, ker je vse to neresnično. Izjavljam, da o gospodu Jeramu Juriju ne morem reči ničesar nečastnega in se mu zahvaljujem, ker je odstopil od kazenske tožbe zoper mene. — Braje Filip s.r.

Delavski tabor. V zadnji številki »Dela« iz tehničnih razlogov nismo mogli objaviti obširnega poročila o jeseniškem delavskem taboru. Zato ga objavljamo danes v izvlečku. V nedeljo, 1. sept. se je vršil na Jesenicah tabor narodnega delavstva za obe gorenjski okrožji NSZ. Udeleženci tabora iz Ljubljane, Medvod, Kranja, Tržiča in drugod so se pripeljali z jutranjim izletniškim vlakom. Na kolodvoru so jih pričakovali jeseniški tovariši s praporom in sokolsko godbo na čelu. Tov. iz Kamnika so se pripeljali s posebnim avtobusom. S kolodvora se je nato formirala lepa povorka, ki je krenila na športni prostor SK »Bratstvo«. V povorki je neumorno svirala poskočne koračnice jeseniška sokolska godba, na čelu povorke pa je bil poleg jeseniškega podružničnega prapora tudi zvezin prapor iz Ljubljane. Na športnem prostoru SK »Bratstvo« se je nato vršil javen shod, na katerem so poročali centralni predsednik tov. Juvan, predsednik ORS-a tov. Haramina in strok. tajnik NSZ tov. Bučar. Popoldne se je na istem prostoru vršil koncert sokolske godbe, nato pa tovariška zabava, pri kateri je marsikdo vsaj za nekaj ur pozabil na težkoče današnjega življenja.

KRANJ

Izredni občni zbor naše podružnice se je vršil dne 20. oktobra v družinskih prostorih hotela »Nova pošta«. Predsedujoči tov. Drago Žerjal je podal izčrpno poročilo o delovanju podružnice od zadnjega občnega zbora dalje ter o vseh akcijah, ki jih je podružnica izvedla. Po zaslišanju ostalih funkcionarjev so se vršile volitve podružničnih funkcionarjev. Za predsednika je bil izvoljen tov. Čipe Dušan.

Opozorilo podružnicam!

Na podlagi sklepa seje upravnega odbora opozarjamo vse naše podružnice, da bomo s prihodnjo številko ustavili pošiljanje našega lista vsem onim, ki so s prispevki za organizacijo v zaostanku, ker jih ne moremo več smatrati za svoje člane.

LJUBLJANA

Podružnica NSZ uslužbencev cestne električne železnice je darovala Odboru za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Ujedinitelju v Ljubljani znesek 200 Din kot prispevek za spomenik. Ta nacionalna gesta naših vrlih cestnih železničarjev zasluži vso pohvalo in posnemanje.

Predavanje kulturno - prosvetnega odseka se zopet vršijo vsak torek ob pol sedmih zvečer v predavalnici Delavske zbornice v Čopovi ulici. Prvo predavanje je bilo dne 29. oktobra. Predaval je tov. Bučar o Koroški in koroških Slovencih. Na programu je več strokovnih, nacionalnih in splošno-prosvetnih predavanj. Pridobili smo tudi več odličnih predavateljev, zato pričakujemo, da bo obisk čim večji.

Ljubljanski okrožni odbor je sklenil prirediti dne 30. novembra zvečer proslavo praznika narodnega ujedinjenja. Na programu proslave bodo razne pevske točke, ki jih bo izvajal naš pevski zbor ter godba naših vrlih tamburašev. Slavnostni govor bo imel naš centralni predsednik tovariš R. Juvan. Ljubljansko članstvo na to prireditve že danes opozarjamo. Čas in kraj prireditve bomo pravočasno sporočili s posebnimi vabil.

Pevski zbor ljubljanske podružnice ima zopet redne pevske vaje in to vsak ponedeljek in četrtek ob 20. uri. Kdor ima veselje do petja, naj se prijavi.

Tamburaški odsek podružnice NSZ ima redne vaje vsak torek in soboto ob 19. uri. Zborje že prav dobro uvežban ter bo v kratkem javno nastopil.

Na obletnico kraljeve smrti so se ljubljanski člani NSZ udeležili z zveznim in zidarskim praporom žalne svečanosti na Kongresnem trgu. Mnogo članov se je udeležilo tudi sokolskega žalnega koncerta v Sokolskem domu na Taboru.

Kovinarji iz Strojnih tovarn in livarn so imeli več krasno uspehli članski sestankov, na katerih so obravnavali svoje strokovne zadeve. Vseh teh sestankov se je udeležil tudi strokovni tajnik tov. Bučar, na enem pa je bil navzoč tudi centralni predsednik tov. Juvan. Organizacija v tej tovarni odlično napreduje. Nasprotniki sicer vedo vedno veliko povedati o razpadanju našega pokreta ter celo lažejo, da je ta ali oni vidni član organizacije že prestopil k njim. Vse to pa seveda delajo za to, ker se zavedajo, da jim je v tovarni že odklenkalo. Tem obrekovalcem povemo prav tiho na uho, da je v zadnjem mesecu pristopilo v NSZ 28 delavcev iz Strojnih tovarn.

Društvo pleskarskih, sobo- in črko-slikarskih pomočnikov je imelo svoj članski sestanek dne 4. novembra. Na sestanku so se obravnavale stanovske zadeve, predvsem vprašanje regulacije mezd. V kratkem bo društvo sklicalo večje zborovanje.

ŽIRI

Uspel izlet jeseniških tovarišev. Naši člani marljive jeseniške podružnice so priredili v nedeljo 20. oktobra avtobusni izlet z Jesenic v Žiri in Logatec. Izleta se je udeležilo okrog 40 izletnikov, ki so se pripeljali v Žiri dopoldne. Ogledali so si Žiri ter odšli tudi na mejo. Opoldne so imeli skupni obed, pri katerem jih je pozdravil v imenu centrale tovariš Kravos in odzdravil tov. Lajner, ki je vodil izletnike. Izletniki so imeli seboj tudi svoje godece, ki so pridno igrali na popoldanski prireditvi, katero je priredila žirovska podružnica. Izletniki so se počutili zelo dobro in prijetno in si želijo še takih izletov.

Sestanek žirovske podružnice. Podružnica NSZ v Žireh je imela dne 21. septembra zvečer sestanek v prostorih gostilne »pri Katri«. Velika soba je bila nabito polna zborovalcev, ki so z zanimanjem sledili poročilu tajnika tov. Kravosa, ki je v daljšem govoru obrazložil položaj delavstva in pomen strokovne organizacije. Po govoru tov. Kravosa se je oglašil k

besedi neki delavec, ki pa ni znal povedati tega, kar so mu drugi naročili in se je precej osmešil pred zborovalci, ker je dobil temeljit odgovor s strani našega delegata. Po sestanku se je več njih vpisalo v organizacijo in s tem so dokazali, da nimajo prav oni, ki hočejo ustanoviti poleg že obstoječe strokovne organizacije še druge. Delavstvo je mišljenja, da za Žiri zadostuje ena strokovna organizacija in da bo delavstvu le škodilo, če se bo razcepilo na več front. Borba je uspešna le v skupnosti. — Nekateri krščanski ljudje so povabili v Žiri zastopnika JSZ, ki pa se je lahko sam prepričal, da za njo ni terena v Žireh. Sestanka se je namreč udeležilo prav malo delavstva, bilo pa je največ takih ljudi, ki sploh ne spadajo med delavstvo in pa mnogo »firbecev«.

MARIBOR

Odkritje spomenika trpinu Kelnariču. V nedeljo dne 27. oktobra se je na magdalenskem pokopališču v Mariboru zbralo preko 1000 ljudi, ki so prisostvovali blagoslovitvi krasnega in simboličnega spomenika tako dragično preminulega studenškega pomočnika Avgusta Kelnariča. Poleg celotnega odbora mariborske podružnice NSZ, ki je spomenik postavila, so se na pokopališču zbrali tudi mnogi zastopniki raznih drugih društev. Točno ob 11. uri je zaigrala godba tekstilnih delavcev žalostinko, nato pa je zapel pevski zbor »Jadran« žalostinko »Človek glej«. Sledile so molitve za rajne, nakar je spregovoril tov. Vojska. V izbranih besedah je orisal Kelnaričevo trpljenje, ko je postal žrtev svojega poklica. Po govoru je razkril spomenik, ki je napravil na vse globok vtis. Po blagoslovitvi je zbor zapel »Vigred«, godba pa je zaigrala žalostinko. — Spomenik je brez podstavka visok 2.10 m, predstavlja doprni kip krepkega delavca, gledajočega proti nebu, z desno krepko roko kažočega v zemljo. Na podstavku je napis v sinji barvi: »Obtožujem Kelnarič, 1908—1935, studenški pomočnik. Potomcem v spomin, sodobnikom v opomin... NSZ.« Spomenik je izdelala domača tvrdka Karel Kocjančič, kip je izklesal absolvent zagrebške kiparske akademije I. Sernec iz Košakov pri Mariboru. Temelj spomenika tvori simboličen obroč razdrtega studenca ter razbitin betoniranega oboda.

PREVALJE

Smrtna kosa. Meseca oktobra je odšel iz naših vrst naš dobi tovariš, soustanovitelj in odbornik podružnice Šimon Krajcer. Po dolgem trpljenju ga je pobrala neizprosna jetika. Blagi pokojnik zapušča ženo in dvoje nepreskrbljenih otrok. Naj mu bo svobodna koroška zemljica lahka! Dobrega tovariša bomo ohranili v blagem spominu, njegovi žalujoči družini pa izrekamo naše globoko sožalje.

ŽERJAV — ČRNA

Članski sestanek. Dne 20. oktobra se je vršil v gostilni »Geršak« v Črni lepo uspehli članski sestanek podružnice Žerjav-Črna. Kot delegat centrale se je sestanka udeležil tov. Bučar iz Ljubljane, ki je v dveurnem izčrpnem poročilu podal pregledno sliko današnjega položaja. Po njegovem poročilu se je razvila živahna debata, pri kateri je bilo centralnemu delegatu stavljenih več vprašanj. Takih lepih sestankov si želimo še več.

Vinska trgatev. Teden dni pred članskim sestankom smo se pri »Geršaku« v Črni malo pozabavali. Podružnica NSZ je priredila vinsko trgatev, ki je v vsakem oziru prav dobro uspela. Udeležba je bila dobra, vendar smo pogrešali več takih, ki bi se bili prireditve lahko udeležili. Materijalen uspeh prireditve je zadovoljiv.

Pristopajte v Narodno strokovno zvezo!